

ENERGETSKA OBNOVA VIŠESTAMBENIH ZGRADA

Gospodarska i društvena važnost ugradnje dizala

PRIPREMIO:
Domagoj Galović

U sklopu aktualnoga poziva *Energetska obnova višestambenih zgrada* moguće je sufinancirati i ugradnju dizala u zgrade, čime se omogućavaju neovisan pristup, kretanje i korištenje prostora osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, a radi se o mjeri velike društvene i gospodarske važnosti

Energetska obnova višestambenih zgrada

Dana 1. travnja 2022. objavljen je Poziv na dodjelu bespovratnih sredstva "Energetska obnova višestambenih zgrada", prvi koji je u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. objavilo Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, ali i među prvima na razini čitavog Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO) Republike Hrvatske. Za energetska obnova višestambenih zgrada neoštećenih u potresu u sklopu inicijative 6. NPOO-a Obnova zgrada, odnosno investicije C6.1. R1-I1 Energetska obnova zgrada, osigurana je alokacija u iznosu od 300 milijuna kuna, a bespovratna sredstva dodjeljivat će se iz Mehanizma za oporavak i otpornost u sklopu instrumenta "EU sljedeće generacije.

Dostava odnosno podnošenje projektnih prijedloga u sustavu eNPOO potencijalnim prijaviteljima dopušteno je najranije od 17. svibnja 2022. u 9.00 sati, a moguće je do iskorištenja raspoloživih financijskih sredstava, odnosno najkasnije do 1. kolovoza 2022. u 16.00 sati. Unošenje projektnih prijedloga preko sustava eNPOO potencijalnim prijaviteljima omogućeno je ranije, i to od 25. travnja 2022. Potencijalnim prijaviteljima na raspolaganju će biti i stručna podrška Sektora za energetska učinkovitost Fonda za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u pripremi njihovih projektnih prijedloga, a resorno ministarstvo će za sve potencijalne prijavitelje organizirati i informa-

tivne radionice preko platforme *Microsoft Teams*. Prijave za korištenje stručne podrške podnosile su se u razdoblju od objave Poziva do 10. travnja 2022. slanjem poruke elektroničkom poštom na adresu vsz.eu@fzoeu.hr. Pozivom se podupiru mjere energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije koje će rezultirati uštedom godišnje potrebne energije za grijanje (QH_{nd}) (kWh/god) od najmanje 50 posto u odnosu na stanje prije obnove na razini pojedinačne višestambene zgrade, i to kroz integrirani pristup te uz primjenu mjera povećanja potresne otpornosti zgrade i sigurnosti u slučaju požara te osiguranja zdravih

unutarnjih klimatskih uvjeta. Na razini investicije C6.1. R1-I1 Energetska obnova zgrada potrebno je ostvariti uštede primarne energije (Eprim) na godišnjoj razini od najmanje 30 posto.

Za sve potencijalne prijavitelje, resorno Ministarstvo organizira informativne radionice na temu energetske obnove

U smislu toga poziva višestambena zgrada jest postojeća zgrada koja kumulativno ispunjava sljedeće uvjete:

Novi Poziv na dodjelu bespovratnih sredstva "Energetska obnova višestambenih zgrada" je prvi takav poziv u sklopu NPOO-a

U sklopu poziva, moguće je sufinancirati ugradnju dizala u zgradama, foto: Siget, lijevo; VL, desno

- najmanje 66 posto ukupne korisne površine koristi se za stanovanje
- ima tri (3) ili više stambenih jedinica
- njome upravlja upravitelj zgrade
- jedinstvena je arhitektonska cjelina
- nema više od 25 posto nadzemne građevinske (bruto) površine negrijano.

Predmet jednoga projektnog prijedloga može biti višestambena zgrada prema gore definiranome ili neobnovljeni dio višestambene zgrade koji zajedno s obnovljenim dijelom čini jedinstvenu arhitektonsku cjelinu, pri čemu obnovljeni dio višestambene zgrade mora biti energetske razreda "A+", "A", "B" ili "C" u kontinentalnoj Hrvatskoj, odnosno "A+", "A" ili "B" u primorskoj Hrvatskoj. U sklopu Poziva dodjeljivat će se bespovratna sredstva za izradu projektne dokumentacije i provedbu energetske obnove višestambenih zgrada neoštećenih u potresu, a prijavu za ostvarenje prava na sufinanciranje uime i za račun suvlasnika višestambene zgrade moći će podnijeti ovlašteni predstavnik suvlasnika zgrade ili upravitelj zgrade.

U skladu s NPOO-om intenzitetom sufinanciranja do 60 posto podupirat će se integralna energetska obnova, a dubinska i sveobuhvatna obnova do 80 posto za radove i usluge nadzora. Za integralnu energetska i dubinsku obnovu moguće je ostvariti sufinanciranje izrade projektne dokumentacije i upravljanja projektom do 85 posto, a u slučaju sveobuhvatne obnove do maksimalnih 100 posto. Najniži iznos bespovratnih sredstava za sufi-

nanciranje prihvatljivih troškova pojedinačnoga projektnog prijedloga iznosi 150 tisuća kuna, a najviši 22 milijuna kuna. Minimalnu obveznu tehničku dokumentaciju za prijavu na Poziv čine glavni projekt energetske obnove, izrađen u skladu sa Zakonom o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19) i propisima donesenima na temelju Zakona o gradnji, pravilima struke i posebnim propisima, i izvješće o provedenome energetskom pregledu te energetska certifikat prije obnove. Pozivom neće biti obuhvaćene višestambene zgrade oštećene u potresu jer će se one obnavljati kroz poseban poziv.

Omogućeno sufinanciranje ugradnje dizala u građevinama s kolektivnim stanovanjem

U sklopu aktualnoga poziva "Energetska obnova višestambenih zgrada" moguće je sufinancirati i ugradnju dizala, čime se omogućavaju neovisan pristup, kretanje i korištenje prostora osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. Radi se o mjeri velike društvene i gospodarske važnosti, a inicijativu su pokrenuli Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga za dizala i Koordinacijski odbor društava i udruga HP i HT umirovljenika Hrvatske.

Uz 511.000 teže pokretljivih osoba te oko 650.000 domaćinstava u građevinama s kolektivnim stanovanjem postavlja se pitanje rješenja veće pokretljivosti za umirovljenike i teže pokretljive osobe koje trebaju koristiti unutrašnji transport

u zgradama. U smislu provedbe mjere i relevantnoga Pravilnika o pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću iz Ministarstva ističu to da je na njihovim stranicama dostupno pojašnjenje za građane i projektante. Pravilnik u svojim prijelaznim odredbama, u članku 58., omogućava to da se u starijim zgradama ne moraju ispuniti svi propisani tehnički uvjeti za dizala.

U sklopu poziva "Energetska obnova višestambenih zgrada" prihvatljiv trošak isključivo kao horizontalne mjere koja se provodi uz mjere energetske učinkovitosti može biti i ugradnja dizala, odnosno provedba novih i rekonstrukcija postojećih elemenata pristupačnosti kojima se omogućavaju neovisan pristup, kretanje i korištenje prostora u skladu s važećim Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Imajući u vidu različite situacije kod rekonstrukcija postojećih zgrada, treba istaknuti to da je člankom 58. stavkom 2. Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (*Narodne novine*, 78/13) omogućeno to da se kod rekonstrukcija postojećih građevina obveze osiguranja pristupačnosti i prilagodbe, u skladu s tehničkim mogućnostima, primjenjuju na dio građevine koji se rekonstruira, odnosno u sklopu dijela građevine koji je u opsegu zahvata te rekonstrukcije. U takvim slučajevima projektant treba dokazati da određeni zahtjev iz Pravilnika nije tehnički izvediv

u postojećoj zgradi koja se obnavlja, ali da je taj zahtjev primijenjen u najvećoj mogućoj mjeri u skladu s Pravilnikom i tehničkim mogućnostima, te dokazati da se navedenim tehničkim rješenjem unapređuje ispunjavanje zahtjeva pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti u odnosu na postojeće stanje i da je navedeno tehničko rješenje u skladu s ostalim zahtjevima iz Pravilnika te važećim normama i propisima. Navedene mjere se u sklopu Poziva sufinanciraju u stopi kategorije obnove koja se provodi. Ako se planira integralna energetska obnova, maksimalna stopa sufinanciranja iznosi 60 posto, a ako se planira dubinska ili sveobuhvatna obnova, maksimalna stopa sufinanciranja iznosi 80 posto.

Dizala se mogu ugraditi i s vanjske strane zgrade

Državni tajnik Željko Uhlir napomenuo je to kako je važno da se ispuni većina uvjeta i da projektant u glavnome projektu opravda razlog neispunjavanja nekog od propisanih uvjeta te dokaže da to

odstupanje nije narušilo sigurnost i svrhu dizala. Radi se o propisanoj mogućnosti odstupanja koja neće utjecati na priznavanje sredstava uz poštivanje drugih propisanih uvjeta i procedura.

Iz HUDIZ-a i iz Koordinacijskoga odbora društava i udruga HP i HT umirovljenika Hrvatske također pojašnjavaju da se mogu ugrađivati dizala manjih dimenzija, odnosno da u Pravilniku ne postoji prepreka da se u zgradu koja se rekonstruira ne ugrađuje dizalo drugačijih dimenzija od propisanih, ako se dimenzije propisane Pravilnikom primjenjuju u najvećoj mogućoj mjeri, što projektant dokazuje tehničkim rješenjima u glavnome projektu.

Mirjana Čagalj, potpredsjednica Hrvatske gospodarske komore, iz Odjela za graditeljstvo i promet istaknula je i to da je to izvrstan primjer politika Europske unije u službi gospodarskoga razvoja. Uz socijalnu komponentu to je važno i za tvrtke koje se bave proizvodnjom dizala i za građevinare koji će ih

ugrađivati. Hrvatska gospodarska komora anketirala je 16.000 predstavnika stanara u zgradama sa četiri ili više katova bez dizala i njih 10.500 iskazalo je interes za ugradnju i zato Čagalj misli kako je to izvrstan korak u pravome smjeru i rezultat kontinuiranoga rada i zalaganja svih partnera koji su sudjelovali u toj inicijativi.

Na kraju dodajmo i to kako u segmentu proizvodnje dizala u Hrvatskoj posluje 60 poduzeća koja ostvare 600 milijuna kuna prihoda na godinu. U postojeće višestambene zgrade dizala se mogu ugrađivati s unutrašnje i vanjske strane, a za velik dio takvih projekata nije potrebna ni građevinska dozvola. Takva infrastruktura važna je za starije građane, ali i za javne službe poput hitne pomoći i vatrogasaca. Također bi se smanjio pritisak na domove za umirovljenike.

Izvori:

- <https://mpgi.gov.hr/>
- <https://hgk.hr/>

Sufinanciranje liftova u zgradama može biti rješenje za veću pokretljivost umirovljenika i teže pokretljivih osoba

www.casopis-gradjevinar.hr/izdavastvo/